HE 84/2024 vp Hallituksen esitys laeiksi elintarvikemarkkinalain, elintarvikemarkkinalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen ja kilpailulain 39 §:n muuttamisesta

Tea Taivalkoski

Päivittäistavarakauppa ry

Tilausten peruutukset ja kielletyt maksut (2 b ja d §:t)

- Jatkuvat muutokset elintarvikemarkkinalakiin lisäävät yritysten hallinnollista taakkaa merkittävästi ja murentavat lainsäädännön ennakoitavuutta sekä oikeusvarmuutta
- **Komissio on joka tapauksessa tekemässä arvioinnin direktiivistä 1 päivään marraskuuta 2025 mennessä, joten lakimuutosten osalta olisi perusteltua odottaa direktiivin uudelleentarkastelun lopputuloksia.**
  - Mikäli muutokset välttämättömiä viipymättä, tulisi noudattaa 2 b §:n osalta direktiivin sanamuotoa yhdenmukaisten tulkintojen ja johdonmukaisuuden nimissä.
    - → *”ostaja peruuttaa pilaantuvien maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden tilaukset niin lyhyellä varoitusajalla, että tavarantoimittajan ei voida kohtuudella odottaa löytävän muuta vaihtoehtoa kyseisten tuotteiden myymiseksi tai käyttämiseksi; alle 30 päivän varoitusaikaa on aina pidettävä lyhyenä varoitusaikana”*

Lainsäädännön takautuva muuttaminen

- Lainsäädännön ennakoitavuus kärsii tämän tyyppisistä muutoksista, eikä takautuva muuttaminen ole hyvän lainsäädäntötavan mukaista.

Tiedonantovelvollisuuksien lisääminen

PTY kannattaa nykyisten tiedonantovelvollisuuksien laajentamista julkisiin hankintayksiköihin yhdenvertaisuuden varmistamiseksi, mutta vastustaa tiedonantovelvollisuuksien lisäämistä esityksen mukaisesti.

- Nyt esitetty tiedonantovelvollisuus on liian laaja →tapauskohtainen välttämättömyysarviointi ja tarkkarajaisuus puuttuu
  - Tiedonsaannin tulee rajautua tarkkarajaisesti valtuutetun elintarvikemarkkinalaissa säädettyihin tehtäviin → hyvien kauppatapojen vastaiseksi säädettyjen elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden kauppaa koskevien sopimusten ja sopimuskäytäntöjen valvontaan
- Velvollisuus toimittaa uhkasakon nojalla sensitiivisiä tietoja (mm. hinta-, määrä- ja kustannustiedot) viranomaiselle markkinoiden seuraamiseksi ilman puolustautumisoikeuksia tai tarkkarajaista yhteyttä lain vastaisen menettelyn valvontaan ja tutkintaan ei ole oikeasuhtaista.
- Valvontatapausten puute ei perustele tiedonsaantioikeuksien laajentamista heikomman osapuolen suojelemisen perusteella
- Päällekkäisyys KKV:n kanssa → elintarvikemarkkinavaltuutetun resurssien puute ja tarve siirtää tietoja KKV:lle analysoitavaksi korostaa sitä, että elintarvikemarkkinavaltuutetun tulisi toimia myös hallinnollisesti KKV:n osana
- Markkinataloudessa hinta määräytyy markkinoilla ja sopimusvapaus on yksi tärkeimpiä oikeudellisia perusperiaatteita. **Hintasääntely tai yritysten välisiin sopimuksiin puuttuminen lakisääteisiä kieltoja lukuun ottamatta ei kuulu missään tilanteessa elintarvikemarkkinavaltuutetun toimivaltaan**.